

Datum
April 2022

Onze referentie
31731030

verslag

Overleg vertegenwoordigers Ring 2 met de Inspectie van het Onderwijs

Vergaderdatum en -tijd	16 februari 2022, 13:00u - 15:00u
Vergaderplaats	Webex (online)
Aanwezig	ConnectGroen, Sectorraad Gespecialiseerd onderwijs, VGS (VBSO), Vereniging Openbaar Onderwijs, Vereniging van vrijescholen, Verus, VOS/ABB, Inspectie van het Onderwijs

Vergaderpunten

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering.

Dit is het eerste Ringen-overleg voor beleidsmedewerkers, in mei en oktober zijn er weer bestuurlijke overleggen. Het huidige overleg dient ook als voorbereiding op de Ringen in mei en oktober. De inspecteur-generaal van de inspectie is bij dit overleg niet aanwezig, wel bij het overleg in mei. Voor Ring 2 zullen we nog nader bekijken of het overleg voor beleidsmedewerkers een geschikte vorm is. Het eerstvolgende overleg (18 mei) vindt waarschijnlijk fysiek plaats. De Sectorraad GO merkt op dat Webex (online vergaderen) voor beleidsmedewerkers een prettige vorm is omdat het veel reistijd scheelt.

Er is een wijziging in de agenda: het agendapunt Signalen vervalt wegens ziekte. Dit schuift door naar een volgende bijeenkomst. In plaats daarvan bespreekt de inspectie graag met de deelnemers welke onderwerpen in het volgende overleg kunnen worden geagendeerd.

VGS meldt dat zij ook als vertegenwoordiging van VBSO aanwezig zijn. Verder vraagt VGS/ VBSO welke agendapunten er door de organisaties zijn aangedragen voor dit overleg. De voorzitter geeft aan dat de agenda is opgesteld door de inspectie en dat de aangedragen agendapunten hierin zijn verwerkt. Verder wordt de organisaties ook om inbreng voor de agenda voor de volgende keer gevraagd, dit komt op een later moment in dit overleg aan bod.

1a. Conceptverslag overleg Ring 1 d.d. 6 oktober 2021

Er zijn geen wijzigingen of aanvullingen op het conceptverslag. Aangezien dit verslag is gemaakt naar aanleiding van een bijeenkomst in aanwezigheid van de voorzitters/ bestuurders wordt dit definitief vastgesteld tijdens de eerstvolgende Ringen-bijeenkomst op 18 mei.

Datum
April 2022

Onze referentie
31731030

De voorzitter stelt voor om het verslag van het huidige overleg vast te stellen via een schriftelijke ronde, aangezien het anders pas over een jaar kan worden vastgesteld.

1b. De directeuren toezicht po en vo gaan in op de vooraf ingediende vragen die niet als agendapunt zijn opgenomen

Voorafgaand aan het overleg zijn er naast suggesties voor de agenda ook een aantal vragen gesteld. Deze zijn zoveel mogelijk verwerkt in de agenda. Mochten er na de behandeling van de agendapunten nog vragen openstaan dan worden deze beantwoord door de directeuren toezicht po en vo bij het agendapunt Rondvraag.

2. Actualisatie onderzoekskaders 2021

De inspectie geeft een toelichting op het proces en de planning rondom de actualisatie van de onderzoekskaders 2021. In april ontvangen alle organisaties een was-wordt lijst van de onderzoekskaders, hierop kan t/m 8 mei worden gereageerd. Dit kunnen ook inhoudelijke vragen en opmerkingen zijn. De reacties worden vervolgens door de inspectie ter overweging meegenomen, waarna de geactualiseerde onderzoekskaders in concept worden verzonden aan de Ringen-organisaties. In de Ringen-bijeenkomst van 18 mei worden de kaders ter consultatie voorgelegd. Ook worden dan inhoudelijke vragen besproken met de inspecteur-generaal. Dit wordt ook vastgelegd in het verslag. De uiteindelijke vaststelling van de geactualiseerde onderzoekskaders wordt gedaan via de minister.

Verus vraagt of bij de was-wordt-lijst ook de reden van wijzigingen wordt opgenomen. De inspectie bevestigt dat dit inderdaad het geval is. Verder vraagt Verus of de in de presentatie genoemde data in het verslag worden opgenomen of dat de presentatie wordt rondgestuurd. De inspectie antwoordt dat dit beide zal worden gedaan.

Connect Groen merkt op dat de meivakantie in de periode half april tot 8 mei valt, de periode voor consultatie wordt daarmee wel krap. De inspectie geeft aan dat de planning is om de was-wordt-lijst op 11 april intern in het Managementteam Inspectie te bespreken.

De Sectorraad GO heeft een inhoudelijke reactie. Men snapt de focus op besturen maar mist daarnaast ook de inspecteur op school, het sparren en contact met inspecteurs wordt gemist. Dit wil de Sectorraad GO alvast delen. De inspectie geeft aan dat er op 18 mei (het volgende Ringen-overleg) ruimte is voor opmerkingen zoals deze, de inspecteur-generaal kan hier dan op reageren.

Datum
April 2022

Onze referentie
31731030

3. Staat van het Onderwijs 2022

De inspectie neemt de Ringen-deelnemers graag mee in het proces rond de Staat van het Onderwijs de komende maanden. Aan alle organisaties is onlangs namens de inspecteur-generaal een e-mail verzonden, hierop wordt een toelichting gegeven. Er zijn een aantal momenten rond de publicatie waarvoor de organisaties zijn uitgenodigd.

Embargogesprekken

Halverwege maart worden de embargogesprekken gevoerd. In het verleden waren dit aparte gesprekken per organisatie. Gezien de nieuwe opzet is het plan nu om over te gaan op groeps gesprekken, de hoop is dat dit fysiek kan. Ook worden deze eerder georganiseerd dan tot nu toe gebruikelijk was. De gesprekken beginnen met een korte presentatie over de inhoud en de hoofdboodschappen, daarna is er ruimte om dieper in te gaan op vragen over de Staat van het Onderwijs.

Presentatie

Op 13 april wordt de Staat van het Onderwijs gepresenteerd, net als vorig jaar gebeurt dit digitaal via een livestream. Hierbij zijn de inspecteur-generaal en de bewindslieden aanwezig. Na de overhandiging volgen webinars over de inhoud, gegeven door auteurs. Daarna is de inspectie klaar met zenden en start de dialoog.

Estafette

Vorig jaar is voor het eerst een estafette geweest, daar zijn ook alle organisaties voor uitgenodigd. Er is ook geëvalueerd in de Ringen, waarbij de feedback was dat de estafette nog meer uitwerking vraagt. In januari is een gesprek gevoerd met een aantal organisaties hierover. Concreet is nu de uitnodiging aan alle organisaties om op basis van een van de twee thema's (basisvaardigheden en kansengelijkheid) een oplossingsrichting te formuleren. Hiervoor is een formulier beschikbaar.

Congres

Op 11 mei vindt het congres plaats. Alle deelnemers krijgen nogmaals de oplossingsrichtingen, deze worden ook tentoongesteld. Daaromheen worden workshops georganiseerd. Het is een werkcongres waarbij ook mogelijk is om gesprekken te voeren met bijvoorbeeld wetenschappers en beleid. Het doel is om aan het einde de oplossingsrichtingen te hebben aangescherpt en uitgewerkt, waarna deze worden aangeboden aan personen die ermee aan de slag willen gaan.

Verder is het een live congres; de mogelijkheid tot uitnodigen is daarmee beperkt maar er is wel plek voor de Ringen-organisaties. Het congres is niet blended; met uitzondering van het eindstuk dat mogelijk live wordt gestreamd is het dus niet mogelijk om het congres digitaal bij te wonen.

Dit is de opzet en wat er van de organisaties verwacht wordt.

Datum
April 2022

Onze referentie
31731030

Verus heeft twee vragen, die ook per email zijn gesteld. Gaat het expliciet over de twee thema's die ook in de uitnodiging per email zijn genoemd of komen er nog meer? En blijft het bij schriftelijk indienen of vormt dit ook op de opmaat naar bijvoorbeeld een workshop?

De inspectie antwoordt dat er inderdaad een focus is op deze twee thema's, die ook al langere tijd in de Staat van het Onderwijs terugkomen. Ze zijn wel breed dus er kan vanuit verschillende invalshoeken naar gekeken worden. De vorm van het congres is anders dan een paar jaar geleden. De bedoeling is om eerst schriftelijk oplossingsrichtingen in te dienen; sommige organisaties halen die bijvoorbeeld op via een bijeenkomst met hun achterban, de inspectie ontvangt daarna graag het schriftelijke eindproduct. Dit wordt meegenomen naar het congres, waar gespreksrondes plaatsvinden tussen mensen uit de praktijk en wetenschappers. Het zijn dus niet zozeer workshops als wel een dialoog.

Connect Groen en de Vereniging Openbaar Onderwijs hebben het format niet ontvangen en vragen of dit nogmaals kan worden verstuurd. De inspectie zorgt hiervoor.

De inspectie nodigt de organisaties van harte uit voor het congres.

4. Basisvaardigheden

Aan de hand van een presentatie door de inspectie worden de deelnemers geïnformeerd over het thema basisvaardigheden. Er wordt uitleg gegeven over de aanleiding om basisvaardigheden tot speerpunt te maken, de definitie, analyse van de problemen en tot slot het programma basisvaardigheden van de inspectie. De inspectie nodigt de deelnemers uit om het gesprek aan te gaan en aan te geven hoe binnen de verschillende organisaties wordt gewerkt aan de basisvaardigheden. Het is een meerjarig programma, voor de inspectie is het perspectief van de organisaties ook belangrijk.

Verus vraagt hoe het komt dat het niveau van de basisvaardigheden in de afgelopen 23 jaar is afgenomen. Al vele jaren is er wel een focus op en veel aandacht voor, bijvoorbeeld via excellente scholen en de analyse van de cito eindtoets. Tegelijk merk je een langzame terugloop. Wat is de visie van de inspectie hierop?

De inspectie antwoordt dat dit niet is onderzocht door de tijd heen. Er kunnen allerlei oorzaken zijn, zoals populatie of de kwaliteit van het onderwijs. De inspectie is benieuwd naar hoe de organisaties hier naar kijken.

Verus geeft daarop een analyse 'van de koude grond', op basis van eigen ervaring. Een sociologische verklaring bijvoorbeeld: tientallen jaren geleden werden mensen ontmoedigd om naar de universiteit te gaan en in plaats daarvan werd de lerarenopleiding aangeraden. Er is daarom een generatie docenten die heel goed onderwijs gaven. Naar mate meer mensen weer naar de universiteit gingen is de instroom in de pabo minder intellectueel geworden; wellicht zijn de mensen die nu voor de klas staan intellectueel gezien van minder hoog niveau en heeft dit gevolgen voor het niveau van de basisvaardigheden. Docenten vinden

Datum
April 2022

Onze referentie
31731030

het ook lastig om dat goed uit te leggen. Ook zijn er signalen van ouders dat ze bijvoorbeeld e-mails krijgen vol taalfouten.

De Sectorraad GO voegt nog een (niet onderzochte) factor toe die nog niet gehoord is; de maatschappelijke setting eromheen is ook anders. Rust, reinheid, regelmaat zijn nodig voor concentratie, en bijvoorbeeld voeding. Ook komt er veel op scholen af, er is een toename van prikkels en dingen die moeten binnen het systeem. Dat heeft effect op de hardere kwalificatievakken. Het vermoeden is dat als je gaat meten op socialisatie e.d. je ziet dat er rijpere jongeren op de arbeidsmarkt komen. 'ten koste van' reken- en taalonderwijs.

Daarnaast gaat de raad ook bij scholen langs voor gesprekken. Wat je daar ziet is dat de Wifi heel goed is, afstandsonderwijs krijgen wij beter voor elkaar. De mate waarin Instagram etc. wordt gebruikt maakt dat wij leerlingen veel vluchtiger dingen aanleren, dus: minder lang concentreren. Wat de raad hoort en ziet in de groep gespecialiseerd onderwijs is dat de brede schil heel anders is dan jaren geleden.

Via de chat geven Connect Groen en de Vereniging van Vrijescholen aan dit beeld te herkennen.

De inspectie geeft in reactie hierop aan dat er zeker iets zal zitten in de leraar en professionalisering van de docent en de context van de maatschappij. Het is een complex probleem, het kan alleen verbeteren door langdurig de eigen rol te pakken. Er zijn veel knoppen om aan te draaien: de professionalisering van leraren, het betrekken van ouders, goede schoolleiders, etc.

Een ander interessant gegeven hier is de data; de organisaties beschikken over veel data, hoe zouden we die van weerszijden kunnen aanvulling zodat ons beeld completer wordt en we beter in elkaar schuiven? Dit is ook een uitnodiging, hoe zouden we elkaar kunnen versterken? Als we in de voorbereiding van de Ringen meer samenwerken kunnen we het gesprek scherper voeren.

De voorzitter vraagt daarop of er inderdaad weinig onderzoek en data beschikbaar is over de genoemde punten. De inspectie antwoordt dat er onderzoeken zijn naar leraren en competenties bij initiële opleidingen. Daarnaast speelt de discussie over twenty first century skills, als je die 'losknipt' blijken we best veel te weten over competenties in specifieke domeinen. Wat het lastig maakt is de vraag wat al die zaken nu in samenhang betekenen. En wat zijn in de samenleving en op de arbeidsmarkt de skills waar jongeren het meest bij gebaat zijn? Soft skills of toch de basisvaardigheden?

De Vereniging van Vrijescholen merkt op dat burgerschapsvaardigheden lastig meetbaar zijn en vraagt hoe we dat samen denken vorm te geven. Het gevaar is dat, omdat het een nieuw thema is, 'teaching to the test' een gevolg kan zijn. Dit kan andere basisvaardigheden in de weg zitten.

De inspectie benoemt twee zaken in reactie hierop. Formeel is het zo dat de inspectie geen eigen opvatting heeft over burgerschap en sociaal maatschappelijke competenties, zie ook de nieuwe burgerschapswet. Die zegt dat de basiswaarden van de democratische rechtsstaat bevorderd moeten worden.

Datum

April 2022

Onze referentie

31731030

Voor de sociaal maatschappelijke competenties hebben scholen veel ruimte, de kerndoelen zijn de ondergrens. De inspectie is dus terughoudend in eigen definities aan de ene kant; aan de andere kant wordt in de wet van scholen gevraagd de burgerschapscompetenties te monitoren. Het is daarom belangrijk dat scholen inzicht hebben. De wetgever heeft aangegeven dat scholen het zelf mogen invullen, de inspectie wisselt daarover met hen graag van gedachten. Er zijn ook al instrumenten en benchmarking; de inspectie gebruikt in peil. Punt Burgerschap ook instrumenten, overigens niet normerend.

De Vereniging van Vrijescholen bedankt de inspectie voor de heldere uitleg en herhaalt dat zij graag het risico benoemt in het meten van burgerschap.

De Sectorraad GO maakt een opmerking over het meten; als het niet meetbaar is, is daarmee niet duidelijk of het voldoende of onvoldoende is. Op dit moment geldt: het is niet inzichtelijk dus onvoldoende. De oproep is: geef over de standaard OR2 duidelijk aan of het voldoende of onvoldoende is, dit zegt niets over of het al dan niet op orde is. De raad krijgt signalen dat scholen zich miskend voelen omdat het niet meetbaar is en vervolgens onvoldoende.

De inspectie herkent dit signaal. Hier ligt ook een verantwoordelijkheid voor de schoolbesturen om inspanning te doen om resultaten zichtbaar te maken. De wetgever vraagt dit, wel is er veel ruimte. De achtergrond is dat er veel zorgen zijn over tekortschieten. Met het programma basisvaardigheden wordt geprobeerd de bijdrage van besturen te bevorderen.

De Sectorraad GO is het ermee eens om inspanning te verplichten. Echter is het in de tussentijd niet zo dat je geen goed burgerschapsonderwijs zou kunnen geven. De school komt niet tekort maar dit kan niet worden aangetoond. De inspectie antwoordt dat over het toezicht op burgerschap is afgesproken dat de handhaving gefaseerd wordt opgebouwd. De komende periode wordt alleen in stimulerende zin gesproken over resultaten.

VGS/ VBSO merkt op dat de vraag aan scholen over resultaten niet vooraan staat. Een vraag vooraf is dat men graag meer informatie wil over het toezicht op burgerschap. VGS/ VBSO wordt regelmatig door scholen uitgenodigd voor een toelichting. Vaak wordt de vraag gesteld: welke vragen kunnen wij van de inspectie verwachten?

De inspectie geeft een korte toelichting op de gefaseerde invoering; in het lopende jaar wordt toezicht gehouden op zaken die in strijd zijn met de basiswaarden, verder is het toezicht enkel stimulerend. Vanaf volgend schooljaar wordt integraal toezicht gehouden, met uitzondering van de opbrengsten. Over het opnemen van opbrengsten in het handhavende toezicht wordt later een beslissing genomen.

In de chat worden nog een aantal opmerkingen gemaakt ter aanvulling op de bespreking:

-Verus merkt op dat in de gesprekken die zij voeren met scholen en besturen het duidelijk is dat iedereen het belang van basisvaardigheden erkent; daar schort het niet aan.

Datum

April 2022

Onze referentie

31731030

-De Sectorraad GO hoopt dat de inspectie in de analyse naar de basisvaardigheden breder kijkt dan de focus op lezen en cijferen en verzoekt de inspectie om ook socialisatie en personificatie mee te nemen in de die analyse en uitkomst. Voor de raad zijn de basisvaardigheden breder dan 'lezen en cijferen'.
-Connect Groen vraagt: en wat betekent de complexiteit van de mogelijke oorzaken voor het zoeken naar oplossingen/ verbeteringen?

De voorzitter stelt voor om dit agendapunt volgend jaar te laten terugkeren in de Ringen en vraagt of alle deelnemers akkoord zijn. Alle deelnemers zijn akkoord met dit voorstel.

5. Thema's agenda ringen

Dit agendapunt is ingelast en komt in de plaats van het onderwerp Signalen.

De voorzitter stelt voor om het thema basisvaardigheden jaarlijks te laten terugkeren. Als de deelnemers hier zelf een bijdrage aan willen leveren is het verzoek om dit van tevoren kenbaar te maken. De inspectie vult aan dat de organisaties ook interessante signalen ontvangen, in Ring 1 vanmorgen werd bijvoorbeeld het welzijn van leerlingen/studenten genoemd. Het zou mooi zijn om onderwerpen gezamenlijk op te pakken, dan kunnen we het verder brengen vanuit verschillende invalshoeken. Het is dan geen monoloog van de inspectie. De voorzitter noemt als voorbeeld de opmerkingen van Verus over de oorzaken van de achteruitgang van basisvaardigheden, dit onderwerp kan samen met de inspectie worden uitgediept. Zijn er nu wellicht thema's vanuit de deelnemers?

De Sectorraad GO merkt op dat hun rol ingewikkeld is omdat ze niet groot zijn. Uitgebreid onderzoek is niet mogelijk, maar welzijn is een mooi thema, gekoppeld aan de bredere opdracht van personificatie socialisatie. De raad is van mening dat de inspectie teveel op kwalificatie zit en te weinig op andere dingen. Verder is de term 'welbevinden' niet zo gelukkig gekozen, de raad ziet dit breder; autonomie, identiteit, samenwerken, etc. Het zou goed zijn als de discussie in de driepoot meer gaat over het vormen van een sterke persoon. Ook: meer ontwikkelgericht denken dan opbrengst- of resultaatgericht.

Connect Groen onderstreept het belang van dit thema. Juist nu, er zijn veel signalen van grote problematiek van de 'corona-generatie'. Het is een bevestiging van het belang en de urgentie van dit thema. De voorzitter vraagt of Connect Groen een bijdrage aan dit thema kan leveren. Connect Groen antwoordt hierop bevestigend, zeker op het gebied van het verzamelen van signalen is dit mogelijk.

De Vereniging van Vrijescholen noemt de ontwikkeling van toetsen en examinering. In het vo is dit van grote invloed, meer dan wenselijk. De vraag is hoe we meer formatief kunnen zijn, ook in voorbereiding op het Centraal Examen. Vo-scholen worstelen hiermee, wij kunnen hieraan bijdragen.

De voorzitter geeft aan dat eventuele andere onderwerpen gemeld kunnen worden bij de secretaris. Op 18 mei is het volgende Ringen-overleg. De actualisatie van

Datum
April 2022

Onze referentie
31731030

de onderzoekskaders staat dan op de agenda, daarom is het van belang dat de voorzitter of een vervanger met mandaat van de organisatie aanwezig is. Verder worden de Staat van het Onderwijs en signalen geagendeerd.

Rondvraag

De directeuren toezicht po en vo van de inspectie sluiten aan om zich voor te stellen.

De voorzitter vraagt of de vooraf ingediende vragen voldoende zijn beantwoord.

VGS/ VBSO geeft aan dat twee van de drie vooraf door hen ingediende vragen nog niet zijn beantwoord:

-Hoe gaat de inspectie om met sociale veiligheid? Ook gezien het regeerakkoord, hoe staat het met de operationalisatie hiervan?

-Hoe waarborgt de inspectie de onafhankelijke positie? VGS/ VBSO ontvangt vanuit de achterban signalen dat het toezicht op burgerschap gevoelsmatig anders is dan het toezicht op taal en rekenen. De achterban ziet de inspectie hierin graag als partner en niet zozeer als politieagent.

De inspectie geeft aan dat sociale veiligheid momenteel onderwerp van gesprek is. Operationalisering vindt eerst plaats in het departement, uiteindelijk zal de inspectie zich hier toe verhouden. Aangifte doen bij vermoeden van een strafbaar feit is in ieder geval niet nieuw. Verder kent het regeerakkoord nog allerlei varianten, dat is nu nog niet duidelijk. Er komt ook nog een overleg in de kamer dat we afwachten.

Qua positie: de inspectie heeft beide rollen. Er is intern veel geïnvesteerd in het onderwerp burgerschap via interbeoordelaarsbetrouwbaarheid (IBB). Waar nodig zijn we streng, dat vraagt de wet ook. Waar dat niet nodig is doen we het op een andere manier. De wet is aangescherpt en verduidelijkt, de scholen hebben nu die opdracht gekregen, het toezicht gaat daar geleidelijk in mee. De inspectie houdt de lijn voor gesprek graag open.

De inspectie meldt tot slot dat er in gezamenlijkheid naar de drie basisvaardigheden wordt gekeken, waaronder dus ook burgerschap.

De Sectorraad GO vraagt aandacht voor taalgebruik door de inspectie. Een herstelopdracht is bijvoorbeeld anders dan een verplichte ontwikkelopdracht. De raad geeft de inspectie graag mee dat voor het vel taalgebruik belangrijk is en gevoelig ligt.

Verus had een aantal suggesties voor agenda-onderwerpen voor dit overleg. Verder viel op dat er een taakopdracht ligt voor een IBO (Interdepartementaal Beleidsonderzoek) 'sturing op kwaliteit onderwijs' in de najaarsnota. Dit wekt enige verbazing aangezien er al veel onderzoeken zijn geweest, de vraag is waarom dit onderzoek nu wordt uitgevoerd en wat de achtergrond hiervan is. De inspectie antwoordt dat dit bij het departement vandaan komt. De inspectie heeft hier dan ook geen invloed op, hoogstens in de rol van deskundige voor raadpleging.

Datum
April 2022

Onze referentie
31731030

Op 18 mei is het volgende Ringen-overleg. De voorzitter dankt de aanwezigen voor de inbreng en sluit de vergadering.